

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๗๔
วันศุกร์ ที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายจรูญ สิมเสถียร	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกฤษณา สุ่มาวงศ์	กรรมการ
๗. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๘. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๙. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทระ คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๗. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๘. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๙. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นางจรี วิจิตรวาทการ (ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขาธิการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวรวิทย์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

นางสุภัทรา เชื้อรอด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวอัลจนา พึ่งเย็น

ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายการเมืองการปกครอง

๒. นางสาวสุจิตตา มโหธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๓. นายวิชัยพล ฉวีวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

ผู้ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเชิญมาร่วมประชุม

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๑. พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ

ประธานกรรมการ ป.ป.ช.

๒. นายสุรศักดิ์ ศิริวิเชียร

กรรมการ ป.ป.ช.

๓. นายสรรเสริญ พลเจียก

เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

๔. นายวรวิทย์ สุขบุญ

รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

๕. นายธรรมนุญ เรื่องดิษฐ์

รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

๖. นายนิวัติไชย เกษมมงคล

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

๗. นายสุรพงษ์ อินทรถาวร

ผู้อำนวยการสำนักคดี

๘. นายนิติพันธุ์ ประจวบเหมาะ

ผู้อำนวยการสำนักการต่างประเทศ

๙. นายยุทธกร ช่อไม้ทอง

พนักงานไตสวนชำนาญการพิเศษ

๑๐. นายอภิชาติ ปุณยธัญพงศ์

พนักงานไตสวนชำนาญการพิเศษ

๑๑. นายศุภอรรถ อธิลา

พนักงานไตสวนชำนาญการ

๑๒. นายนิรุท สุขพ่อคำ

พนักงานไตสวนชำนาญการ

๑๓. นางสาวอพาลินท์ ลิ้มธเนศกุล

พนักงานไตสวนชำนาญการ

๑๔. นางสาวกานดา ปานคำ

พนักงานไตสวนชำนาญการ

๑๕. นายชัยยุทธ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล

พนักงานไตสวนชำนาญการ

๑๖. นายชัต บัญเงิน

ผู้ช่วยพนักงานไตสวนปฏิบัติการ

๑๗. นางสาวรุ่งรัตน์ ดำรงชูล

ผู้ช่วยพนักงานไตสวนปฏิบัติการ

๑๘. นายไสว ไชยแสง

ผู้ช่วยพนักงานไตสวนปฏิบัติการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๒๗๓ วันพฤหัสบดี ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องพิจารณา นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ รายงานต่อที่ประชุมโดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑) ตนและนายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ได้รับมอบหมายให้ไปชี้แจงสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองแก่สถานีวิทยุแห่งชาติ โดยสถานีวิทยุแห่งชาติได้ตั้งข้อสังเกตไว้หลายประเด็น ซึ่งจะมีการส่งหนังสืออย่างเป็นทางการมาให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญใช้ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญต่อไป

๒) มีการนำเสนอโปรแกรมการค้นหาคำหนดโทษในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งเห็นควรให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเข้าร่วมประชุมกับคณะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจการใช้โปรแกรมค้นหาคำหนดโทษในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

๓) สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้ส่งเอกสารสรุปข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในประเด็นการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมายังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะอนุกรรมการได้จัดทำตารางสรุปประเด็นว่าข้อเสนอแนะของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเกี่ยวข้องกับการยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับใดบ้าง

๔) ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้จัดทำตารางภารกิจการเป็นวิทยากรของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ แจกให้ที่ประชุมแล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า เอกสารสรุปภารกิจการเป็นวิทยากรของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญ และการเผยแพร่สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการควรเก็บรวบรวมไว้ให้เป็นสัดส่วน เพื่อให้สะดวกต่อการสืบค้นในอนาคต

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ตารางภารกิจการเป็นวิทยากรของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ควรจัดเก็บข้อมูลตั้งแต่ก่อนการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ภารกิจและผลงานของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในการรณรงค์เผยแพร่สาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ

นายนาถ ดวงวิชัย ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในต่างจังหวัด ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชนจะจัดทำสรุปผลการสัมมนาในแต่ละครั้งเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ตารางภารกิจการเป็นวิทยากรของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่คณะกรรมการจัดทำขึ้นนั้นเป็นการรวบรวมข้อมูลภายหลังร่างรัฐธรรมนูญผ่านการออกเสียงประชามติของประชาชนแล้ว

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับการยกร่างรัฐธรรมนูญและการยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ รวมทั้งเอกสารสรุปประเด็นข้อสังเกตและความคิดเห็นของประชาชนหรือหน่วยงานต่างๆ ที่แจกในที่ประชุมให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อความสะดวกต่อการสืบค้นสำหรับใช้ประกอบการพิจารณาการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ ในฐานะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คณะอนุกรรมการมอบหมายให้นางสาวณปภัช โพธิ์ทัต อนุกรรมการ ตรวจสอบว่าบทบัญญัติเกี่ยวกับฐานความผิดและบทลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองมีความแตกต่างกันหรือไม่ เพื่อนำเป็นข้อมูลสำหรับการชี้แจงร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ควรมอบให้ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับนำเอกสารสรุปข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในประเด็นการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไปประกอบการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ และแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการให้ที่ประชุมทราบต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับต้องตรวจสอบว่าได้นำข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นของประชาชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ไปพิจารณาแล้วหรือไม่ และควรรายงานผลการพิจารณาให้ที่ประชุมทราบด้วย

จากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้เชิญคณะกรรมการ ป.ป.ช. เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. และข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

เพื่อชี้แจงเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอมาส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการกล่าวหาโดยยึดตัวผู้กล่าวหาเป็นสำคัญ ซึ่งในร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องคำกล่าวหา แต่จะให้ความสำคัญว่าเป็นการกล่าวหาว่าบุคคลใดกระทำความผิด ดังนั้น หากต้องการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ปฏิบัติหน้าที่ในเชิงรุกมากขึ้น เมื่อมีกรณีเป็นที่สงสัยว่ามีการกระทำความทุจริตหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจพบการกระทำการทุจริต ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการไต่สวนการกระทำความผิดดังกล่าวได้ทันที โดยไม่ต้องรอให้มีการส่งคำกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อน

พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในปัจจุบัน หากมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการทุจริต คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้อยู่แล้ว และกรณีผู้กล่าวหาประสงค์จะปกปิดรายชื่อของตน ก็จะกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้กล่าวหาแทน

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยึดติดกับการดำเนินการในลักษณะของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือศาลมากเกินไป กล่าวคือ ต้องรอให้มีผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษก่อนจึงจะดำเนินการได้ แต่การทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังนั้น เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการทุจริต คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรมีอำนาจดำเนินการไต่สวนได้ทันที

พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๓ “สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย” กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะเชิงรุก ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องยึดหลักการว่า ไม่ว่าจะ มีผู้ร้องเรียนหรือกล่าวหาว่ามีการกระทำการทุจริตหรือไม่ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการทุจริต สามารถดำเนินการได้ทันที ดังนั้น คำกล่าวหาที่กำหนดรายละเอียด เช่น ชื่อที่อยู่ของผู้กล่าวหา เป็นต้น จึงไม่มีความจำเป็น แต่ข้อสำคัญที่ควรพิจารณา คือ รายละเอียดของคำกล่าวหาและพฤติการณ์ในการกระทำการทุจริตสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้หรือไม่

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า หลักการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่กำหนดให้คำกล่าวหาต้องมีรายละเอียดของผู้กล่าวหา เนื่องจากในกรณีผู้กล่าวหาไม่ใช่ผู้เสียหายและคำกล่าวหาไม่ระบุพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจไม่รับดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงก็ได้ นอกจากนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถยกเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการทุจริตขึ้นพิจารณาได้ หากมีการกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กระทำความผิด และปัจจุบันพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้กำหนดให้พนักงานไต่สวนมีอำนาจดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นได้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้ออกระเบียบเกี่ยวกับการไต่สวนข้อเท็จจริงกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในต่างจังหวัดและในส่วนกลาง หากพบพฤติการณ์หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการทุจริต พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถรวบรวมพยานหลักฐานในเบื้องต้นและส่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาต่อไปได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่ในต่างประเทศสามารถป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากไม่มีขั้นตอนที่มากเกินไปจนความจำเป็น ดังนั้น หากสามารถลดขั้นตอนในการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีที่มีการกล่าวหาว่าบุคคลใดกระทำการทุจริตได้ จะทำให้การพิจารณาไต่สวนคดีทุจริตเกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า การกล่าวหาว่ามีการกระทำการทุจริตต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหลายรูปแบบ ซึ่งกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่รับคำกล่าวหาในเรื่องใดอาจต้องชี้แจงเหตุผลให้ผู้กล่าวหาทราบ ดังนั้น เหตุที่ต้องกำหนดรายละเอียดในคำกล่าวหาไว้เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถตรวจสอบในเบื้องต้นได้ว่าควรจะรับคำกล่าวหาอันนั้นไว้พิจารณาหรือไม่

ประธานกรรมการสอบถามว่า หากปรากฏข่าวในหนังสือพิมพ์ว่ามีการกระทำการทุจริตเกิดขึ้น โดยไม่มีผู้กล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการอย่างไรต่อไป

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสำนักการข่าวที่ตรวจสอบข่าวประจำวัน หากพบข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำการทุจริตจะทำการรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่ามีรายละเอียดอย่างไร จากนั้นทำการสรุปข้อเท็จจริงและส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเพื่อยกเป็นเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการทุจริตเพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไป

นายสรรเสริญ พลเจียก เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า กรณีสินบนโรลส์-รอยซ์ เมื่อมีข่าวจากสื่อมวลชน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงทันที และได้ยกเป็นเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการทุจริต เพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไป

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยึดถือขั้นตอนการรับหรือไม่รับคำกล่าวหาไว้พิจารณาเป็นเรื่องสำคัญ เหตุใดจึงยึดถือหลักการดังกล่าว

พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า เหตุที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยึดถือขั้นตอนการรับหรือไม่รับคำกล่าวหาไว้พิจารณาเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากข้อกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการไต่สวนเป็นเรื่องที่ร้ายแรงและกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน และเพื่อเป็นหลักประกันให้กับประชาชนว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะใช้อำนาจเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการทุจริตเกิดขึ้น หากให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. และพนักงานไต่สวนของสำนักงาน ป.ป.ช. แสวงหาข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่าคำกล่าวหาอันนั้นเป็นความผิดหรืออยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่ จะทำให้ขั้นตอนการดำเนินคดีกับผู้ทุจริตเกิดความรวดเร็วยิ่งขึ้นหรือไม่ ทั้งนี้ อาจให้ดุลพินิจแก่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะสั่งยุติเรื่องในกรณีที่เห็นว่าคำกล่าวหาดังกล่าวไม่เป็นความผิดหรือไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อสุ่มตรวจเรื่องที่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งยุติเรื่อง และหากพบว่าเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. คนใดกระทำการทุจริตในกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งได้

นายสุรศักดิ์ ศิริวิเชียร กรรมการ ป.ป.ช. กล่าวว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการคัดกรองบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง

ประธานกรรมการสอบถามว่า การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงเรื่องใดหากใช้คณะทำงานจำนวนไม่เกินสามคน โดยไม่ต้องเป็นคณะอนุกรรมการสามารถดำเนินการได้หรือไม่

พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. แบ่งการไต่สวนข้อเท็จจริงตามลักษณะคดี โดยกำหนดเป็นคดีขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ดังนั้น หากเป็นการไต่สวนข้อเท็จจริงในคดีขนาดเล็ก จะมีองค์คณะอย่างน้อยสองคนก็สามารถดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้ นอกจากนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่ระหว่างกำหนดแนวทางการมอบหมายงานให้แก่ละองค์คณะดำเนินการ เพื่อให้สามารถไต่สวนข้อเท็จจริงในคดีได้จำนวนมากยิ่งขึ้น สำหรับการไต่สวนข้อเท็จจริงในคดีขนาดใหญ่อาจจำเป็นต้องใช้พนักงานเจ้าหน้าที่จำนวนมาก เนื่องจากต้องมีการตรวจสำนวนและพยานหลักฐานอย่างละเอียด

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากเป็นการไต่สวนข้อเท็จจริงในคดีขนาดใหญ่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจแต่งตั้งคณะผู้ไต่สวนจำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนประเด็นใดที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน อาจเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ข้อมูลหรือความคิดเห็นแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยไม่จำเป็นต้องตั้งคณะทำงานในรูปคณะกรรมการ ทั้งนี้ เรื่องใดเป็นคดีขนาดใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้กรรมการ ป.ป.ช. คนหนึ่งคนใดเป็นหัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือพนักงานไต่สวนก็ได้ ในกรณีนี้ ให้คณะผู้ไต่สวนเสนอความเห็นเบื้องต้นว่าค่ากล่าวหา มีมูลหรือไม่ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งค่ากล่าวหาใดที่คณะผู้ไต่สวนเสนอความเห็นว่ามีมูลและสั่งยุติเรื่อง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจสุ่มตรวจเป็นรายกรณีได้

พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า โดยหลักการไม่ขัดข้อง แต่ในรายละเอียดคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องพิจารณาและตรวจสอบข้อเท็จจริงในแต่ละคดีอย่างรอบด้านอีกครั้งหนึ่ง

ประธานกรรมการสอบถามว่า มาตรา ๖๔ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เหตุใดจึงต้องบัญญัติขึ้นตอนมากมาย เนื่องจากเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดกระทำการทุจริต คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้อยู่แล้ว

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๖๔ การกระทำความผิดกรรมเดียวกันอาจเกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิดหลายคน ไม่ว่าจะเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน รวมทั้งผู้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงควรให้อำนาจคณะกรรมการไต่สวน องค์คณะพนักงานไต่สวน หรือพนักงานไต่สวนสามารถไต่สวนเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลนั้นต่อไปได้ในคราวเดียวกัน

ประธานกรรมการสอบถามว่า อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวตามมาตรา ๖๕ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประสงค์จะใช้อำนาจดังกล่าวตั้งแต่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการทุจริตหรือเมื่อมีการชี้มูลความผิดแล้ว

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประสงค์จะใช้อำนาจในการออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวตามมาตรา ๖๕ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เมื่อมีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาในระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริง ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาส่วนใหญ่จะยกย้ายถ่ายโอนทรัพย์สินไปยังบุคคลภายนอกเมื่อทราบว่าจะถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนข้อเท็จจริง

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่ได้ชี้มูลความผิดผู้ถูกกล่าวหา การที่บุคคลนั้นใช้ทรัพย์สินหรือยกย้ายถ่ายโอนทรัพย์สิน จึงไม่ควรถือเป็นการกระทำความผิด ซึ่งโดยทั่วไปเมื่อมีการชี้มูลความผิดแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงจะแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหายื่นคำชี้แจงมายังคณะกรรมการ

ป.ป.ช. ดังนั้น การให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวก่อนการชี้มูลความผิด อาจไม่เป็นธรรมกับผู้ถูกกล่าวหา

นายนิวัติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ตามมาตรา ๗๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นกระบวนการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินอันเนื่องมาจากการร่ำรวยผิดปกติ โดยในระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจส่งหนังสือไปยังองค์กรด้านการเงินต่าง ๆ เพื่อขอทราบว่าผู้ถูกกล่าวหา มีบัญชีเงินฝากหรือทรัพย์สินอยู่ที่ใดบ้าง ดังนั้น ในบางกรณีแม้จะยังไม่มีการแจ้งข้อกล่าวหา บุคคลดังกล่าวก็อาจทราบว่าตนกำลังถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบทรัพย์สินแล้ว ซึ่งหากไม่ให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ได้ ย่อมทำให้ไม่มีทรัพย์สินที่จะร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินเมื่อปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวกระทำความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติจริง

ประธานกรรมการกล่าวว่า มาตรา ๖๕ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ไม่ได้กล่าวถึงเฉพาะเรื่องความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ แต่บัญญัติถึงการกระทำความผิดอื่นด้วย ซึ่งบางกรณีไม่ได้เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหา ดังนั้น หากบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยึดหรืออายัดทรัพย์สินในกรณีความผิดอย่างอื่นด้วย อาจเป็นการใช้อำนาจเกินส่วนที่มีผลกระทบต่อสิทธิของประชาชนได้

นายนิวัติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดหลักการเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินตามมูลค่า ซึ่งทรัพย์สินที่ผู้ถูกกล่าวหาได้มาหรือมีไว้ใช้ในการกระทำความผิด คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจร้องขอให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้ ดังนั้น ควรให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ได้เช่นเดียวกับความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ เพื่อไม่ให้มีการยกย้ายหรือถ่ายโอนทรัพย์สินดังกล่าวออกไปจนไม่สามารถริบทรัพย์สินเป็นของแผ่นดินได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ทรัพย์สินที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ออกคำสั่งยึดหรืออายัดตามที่กำหนดในร่างมาตรา ๖๕ ควรยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดตามที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เท่านั้น แต่หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๖๕ อาจตีความได้ว่าทรัพย์สินที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้น เป็นการยึดหรืออายัดทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ถูกกล่าวหา

นายนิติพันธุ์ ประจวบเหมาะ ผู้อำนวยการสำนักงานการต่างประเทศ สำนักงาน ป.ป.ช. ชี้แจงว่า หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๖๕ นำหลักการมาจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ข้อ ๓๑ ว่าด้วยการอายัด การยึด และการริบทรัพย์สิน โดยความมุ่งหมายของร่างมาตรา ๖๕ กรณีที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐในต่างประเทศมีการร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ดำเนินการสกัดกั้นการโอน การยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำทุจริตในต่างประเทศแต่มีทรัพย์สินบางส่วนอยู่ในประเทศไทย ดังนั้น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ข้อ ๕๔ จึงกำหนดว่ากรณีที่มีคำร้องขอของหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายในต่างประเทศให้ประเทศไทยหรือประเทศที่เป็นรัฐภาคีตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ดำเนินการสกัดกั้นมิให้มีการโอน หรือยกย้ายถ่ายเททรัพย์สิน ประเทศที่ถูกร้องขอสามารถดำเนินการยึด หรืออายัดได้ทันที คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงสามารถดำเนินการอายัดทรัพย์สินได้ตั้งแต่ต้นซึ่งเป็นไปตามที่กำหนดในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๖๕ หากต้องการให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ควรบัญญัติเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการยึด หรืออายัดทรัพย์สินตามที่กำหนดในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ข้อ ๓๑ และข้อ ๕๔ เท่านั้น กรณีที่มีคำร้องจากต่างประเทศขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการยึด หรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตในต่างประเทศซึ่งมีทรัพย์สินอยู่ในประเทศไทย เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการยึด หรืออายัดทรัพย์สินตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐต่างประเทศร้องขอ แต่ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่ากฎหมายภายในของต่างประเทศจะต้องมีบทบัญญัติให้ประเทศไทยสามารถร้องขอให้ดำเนินการยึด หรืออายัดทรัพย์สินในต่างประเทศเช่นเดียวกัน มิใช่บังคับประเทศไทยเพียงฝ่ายเดียว

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวว่า ประเด็นเรื่องอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการยึด หรืออายัดทรัพย์สินนั้น มีความเหมาะสมหรือไม่ที่จะบัญญัติให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือควรกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลในการออกคำสั่งยึด หรืออายัดทรัพย์สิน เนื่องจากในอดีต เคยเกิดปัญหาว่าคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเริ่มต้นจากการตรวจสอบการกระทำทุจริต แต่เมื่อตรวจสอบแล้วพบว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติด้วย แนวทางปฏิบัติคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องไปดำเนินการในส่วนพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติดแยกเป็นอีกสำนวนหนึ่ง เนื่องจากในทางปฏิบัติการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการตรวจสอบการกระทำทุจริตในบางคดีอาจเกี่ยวข้องกับพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติด้วย การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการในส่วนพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติด จะต้องไปเริ่มต้นกระบวนการใหม่แยกเป็นสำนวนอีกสำนวนหนึ่งแทนที่จะดำเนินการไปพร้อมกัน กรณีเช่นนี้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการทั้งในส่วนการกระทำทุจริตและดำเนินการในส่วนพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติดไปพร้อมกันได้โดยไม่ต้องเริ่มต้นกระบวนการในส่วนพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติดใหม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า รูปแบบการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยึดติดอยู่กับระบบการกล่าวหา หากมีผู้กล่าวหายื่นคำร้องกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการเฉพาะในฐานความผิดที่มีการกล่าวหาเท่านั้น ซึ่งประเด็นนี้คณะกรรมการอยู่ระหว่างพิจารณาออกแบบรูปแบบการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ใหม่ โดยเปลี่ยนวิธีการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้สามารถดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง หรือไต่สวนข้อเท็จจริงได้ทุกกรณีไม่ว่าจะมีการกล่าวหาหรือไม่ก็ตาม หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีข้อสงสัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดมีพฤติการณ์กระทำการทุจริตต่อหน้าที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงได้ทันที โดยกลไกในการตรวจสอบเบื้องต้นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องปิดเป็นความลับและต้องไม่มีการเปิดเผยต่อสื่อมวลชนว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่ระหว่างดำเนินการตรวจสอบแสวงหาข้อเท็จจริงดังกล่าว หากผลการแสวงหาข้อเท็จจริงพบว่าผู้้นั้นกระทำผิดจริงไม่ว่าจะพบความผิดที่ฐานความผิดก็ตามก็ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนต่อไป เนื่องจากหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้แสวงหาข้อมูลเบื้องต้น ในทางปฏิบัติจึงสามารถแสวงหาข้อมูลได้ทุกกรณีแม้จะไม่มีกรกล่าวหาก็ตาม หรือเมื่อมีการกล่าวหาก็สามารถดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงนอกเหนือจากฐานความผิดที่มีการกล่าวหาได้ ซึ่งแตกต่างจากการพิจารณาคดีของศาลที่สามารถพิจารณาพิพากษาได้เฉพาะฐานความผิดที่โจทก์บรรยายในคำฟ้องเท่านั้น

นายนิวัติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ทรัพย์สินที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ออกคำสั่งยึดหรืออายัดตามที่กำหนดในร่างมาตรา ๖๕ นั้นจะต้องเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบอันเนื่องมาจากการกระทำความผิด คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงจะมีอำนาจยึด หรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ได้ ไม่ใช่เป็นการยึด หรืออายัดทรัพย์สินทั่วไปของผู้ถูกกล่าวหา ส่วนการแจ้งข้อกล่าวหาในทางปฏิบัติการแจ้งข้อกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐรั่วรัวผิดปกติดังกล่าวอาจไม่มีการแจ้งข้อกล่าวหาในเรื่องการกระทำทุจริตต่อหน้าที่มาก่อนก็ได้ เช่น ปรากฏข่าวว่ามีเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงถูกลักทรัพย์ในบ้านพัก แต่ปรากฏว่าทรัพย์สินที่ถูกลักนั้นเป็นเงินจำนวนมาก ทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เกิดความสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเหตุใดจึงมีเงินและทรัพย์สินเก็บรักษาไว้ในบ้านพักเป็นจำนวนมากจึงอาจอาศัยเหตุดังกล่าวเพื่อกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นว่ามีพฤติการณ์รั่วรัวผิดปกติ แล้วดำเนินการตรวจสอบแสวงหาข้อเท็จจริงในพื้นที่โดยดำเนินการอายัดเงินและทรัพย์สินเพื่อตรวจสอบ กรณีนี้เช่นนี้จะนำไปสู่กระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องพฤติการณ์รั่วรัวผิดปกติ ทั้งที่ในความเป็นจริงเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่เคยถูกกล่าวหาว่ากระทำทุจริตต่อหน้าที่มาก่อน เป็นต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากใช้ระบบการกล่าวหาอย่างที่น่าเสนอในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถตรวจสอบได้ทุกเรื่องโดยอาจเริ่มต้นจากกรณีมีพฤติการณ์รั่วรัวผิดปกติแล้วจึงขยายผลตรวจสอบในเรื่องการทุจริตต่อหน้าที่ หรือเริ่มต้นจากการตรวจสอบการกระทำทุจริตแล้วขยายผลตรวจสอบในเรื่องรั่วรัวผิดปกติ หรือจะเริ่มต้นกระบวนการตรวจสอบการกระทำทุจริตและรั่วรัวผิดปกติพร้อมกันก็ได้ ดังนั้น ไม่ควรมีข้อจำกัดในเรื่องการแจ้งข้อกล่าวหาว่าเมื่อเริ่มต้นกระบวนการตรวจสอบในเรื่องใดแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการตรวจสอบเรื่องอื่นอีกไม่ได้ และสอบถามว่า ความว่า “แต่ไม่ตัดสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะมาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะพิจารณาวินิจฉัย” ที่บัญญัติในวรรคสามร่างมาตรา ๖๗ หากเป็นกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ชี้แจงข้อกล่าวหาไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดแล้วปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพยานหลักฐานใหม่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าตนไม่ได้กระทำความทุจริตต่อหน้าที่หรือมีพฤติการณ์รั่วรัวผิดปกติ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เชื่อในพยานหลักฐานที่ผู้ถูกกล่าวหานำมายื่นในภายหลังว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความทุจริตหรือรั่วรัวผิดปกติ กรณีเช่นนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหาอย่างไร

นายนิวัติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า เหตุผลที่บัญญัติในร่างมาตรา ๖๗ เป็นกระบวนการแจ้งข้อกล่าวหาให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบ ซึ่งในกระบวนการแจ้งข้อกล่าวหาในชั้นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่มีการควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาซึ่งแตกต่างจากการดำเนินการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เหตุผลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีการควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหา เนื่องจากผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีหนังสือหรือบันทึกแจ้งข้อกล่าวหาส่งไปยังผู้ถูกกล่าวหาทราบอย่างน้อยสองครั้งเมื่อพ้นกำหนดแล้วหากผู้ถูกกล่าวหาไม่มาพบก็จะดำเนินการปิดประกาศการแจ้งข้อกล่าวหาเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แนวทางปฏิบัติที่ผ่านมาเมื่อผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาแล้วแต่ไม่ยอมเข้าให้ถ้อยคำ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการพิจารณาจากคำกล่าวหาและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องหากพยานหลักฐานเพียงพอ รวมทั้งมีการแจ้งสิทธิให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบอย่างเพียงพอแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการมีมติชี้มูลความผิดแล้วส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษทางวินัยไล่ออกหรือปลดออกจากราชการ หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสามารถค้นหาพยานหลักฐานเพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ของตนได้ซึ่งเป็นหลักฐานที่ไม่เคยปรากฏในชั้นการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาก่อนแล้วเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งพยานหลักฐานให้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งพยานหลักฐานชั้นนั้นหากปรากฏในชั้นการไต่สวน คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมีมติยกคำร้องและไม่ชี้มูลความผิดผู้ถูกกล่าวหาก็ได้ ดังนั้น หากเกิดกรณีเช่นว่านี้ขึ้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติชี้มูลความผิดใหม่ได้หรือไม่

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า กระบวนการเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งสำนวนการไต่สวนที่มีการชี้มูลความผิดไปยังอัยการสูงสุดแล้ว เมื่อสำนวนนั้นอยู่ในอำนาจของอัยการสูงสุดหากผู้ถูกกล่าวหาไม่มีพยานหลักฐานใหม่ก็สามารถใช้สิทธิยื่นคำร้องต่ออัยการสูงสุดเพื่อขอให้มีการพิจารณาพยานหลักฐานชั้นนั้นได้ ซึ่งในทางปฏิบัติอาจมีการตั้งคณะทำงานร่วมระหว่างผู้แทนอัยการสูงสุดกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้ อย่างไรก็ตาม หากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าควรให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการทบทวนมติการชี้มูลความผิด และนำเสนอพยานหลักฐานใหม่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมโดยส่งพยานหลักฐานนั้นไปยังอัยการสูงสุดหรือศาล แล้วแต่กรณี หลักการดังกล่าวเป็นหลักการที่ดีและเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ถูกกล่าวหา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความเห็นที่เสนอนี้ยังไม่ถึงขั้นตอนการพิจารณาคดีในชั้นศาล แต่อยู่ในขั้นตอนการชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษทางวินัยตามการชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งในชั้นไต่สวนผู้ถูกกล่าวหาไม่สามารถค้นหาพยานหลักฐานชั้นนั้นนำเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ของตนเองได้ ซึ่งหากพยานหลักฐานชั้นนั้นปรากฏในชั้นการไต่สวน คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมีมติยกคำร้องและไม่ชี้มูลความผิดผู้ถูกกล่าวหา กรณีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะกลับมติการชี้มูลความผิดหรือไม่

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ในส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเห็นด้วยในประเด็นดังกล่าว และสอบถามว่ากรณีนี้จะนำไปใช้ทั้งในคดีอาญาและความผิดทางวินัยด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีนี้จะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งถูกลงโทษทางวินัยข้าราชการ หากเกิดกรณีเช่นนี้เกิดขึ้นหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เชื่อว่าพยานหลักฐานใหม่นั้นสามารถยืนยันความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดแล้ว ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่แจ้งไปยังผู้บังคับบัญชาว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบพยานหลักฐานใหม่ที่สามรถยืนยันความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาได้ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษทางวินัยโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลใหม่ว่าผู้นั้นไม่ได้กระทำความผิด เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหา กลับเข้ารับราชการตามเดิม ส่วนการดำเนินคดีอาญาที่ยื่นฟ้องต่อศาลอาญาซึ่งมีกระบวนการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่อยู่แล้ว หากปรากฏพยานหลักฐานใหม่ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนและเป็นพยานหลักฐานที่ยืนยันความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาได้ว่ามิได้กระทำความผิด หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยอมรับหลักการในเรื่องนี้ก็จะเป็นการเพิ่มช่องทางให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาในการใช้สิทธิรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่โดยอาศัยมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่กลับมติการชี้มูลความผิดเพื่อนำไปใช้ในการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ จะสามารถบัญญัติหลักการในลักษณะดังกล่าวได้หรือไม่

นายสุรศักดิ์ ศิริวิเชียร กรรมการ ป.ป.ช. กล่าวว่า กรณีที่สำนวนการไต่สวนยังอยู่ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะต้องพิจารณาพยานหลักฐานชั้นนั้นและคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถชี้มูลความผิดใหม่ได้ซึ่งเป็นการดำเนินกระบวนการลักษณะเดียวกับ

ศาลยุติธรรม หากสำนวนคดียังอยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลชั้นต้นเมื่อปรากฏพยานหลักฐานใหม่ ศาลชั้นต้นก็มีอำนาจที่จะรับฟังพยานหลักฐานชั้นนั้นและพิพากษาคดีใหม่ได้ หรือหากสำนวนคดีอยู่ในอำนาจของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณี ศาลสูงก็มีอำนาจสั่งแก้ไขให้ถูกต้องได้ ทั้งนี้ หากสำนวนคดียังอยู่ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจกลับมติข้อมูลใหม่ให้ถูกต้องได้ หรือหากสำนวนคดีอยู่ในชั้นการพิจารณาของอัยการสูงสุด อาจกำหนดให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจข้อมูลใหม่ได้ หรือจะกำหนดให้อัยการสูงสุดส่งสำนวนคืนแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อมีมติข้อมูลใหม่ก็ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า แนวคิดของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในเรื่องนี้ ควรบัญญัติหลักการในลักษณะให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำสั่งให้ผู้บังคับบัญชาเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่ก็ตาม หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบพยานหลักฐานที่ยืนยันความบริสุทธิ์ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่ได้กระทำทุจริตหรือกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงโดยมีเหตุผลประกอบพยานหลักฐานที่ค้นพบใหม่ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เชื่อในพยานหลักฐานชั้นนั้น กรณีนี้ควรให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการแก้ไขมติข้อมูลให้ถูกต้องโดยถอนการชี้มูลแล้วแจ้งผลการชี้มูลไปยังหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อแก้ไขคำสั่งลงโทษทางวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น ซึ่งหากสามารถดำเนินการได้ก็จะมีลักษณะเดียวกับการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ในศาล แม้คดีจะสิ้นสุดไปแล้วก็ตาม หากพบพยานหลักฐานใหม่ที่ยืนยันความบริสุทธิ์ของจำเลยก็ให้มีการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้

พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความกังวลในเรื่องระยะเวลา เนื่องจากวันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทั้งในส่วนความผิดทางอาญาและในส่วนความผิดทางวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องดำเนินการส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดสำหรับคดีอาญา ส่วนความผิดทางวินัย คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องส่งให้ผู้บังคับบัญชาเพื่อดำเนินการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยต่อไป ทั้งนี้ หลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดแล้ว ในทางปฏิบัตินโยบายของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มอบให้แก่เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. จะต้องดำเนินการเร่งรัดสำนวนการไต่สวน ซึ่งสำนวนการไต่สวนทั้งในส่วนอาญาและในส่วนวินัยจะส่งไปยังอัยการสูงสุดและผู้บังคับบัญชาในเวลาใกล้เคียงกัน ดังนั้น พยานหลักฐานใหม่อาจค้นพบหลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดหรือผู้บังคับบัญชาแล้ว เรื่องก็จะไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีนี้จะไม่อยู่ในอำนาจของหน่วยงานใด เนื่องจากผู้บังคับบัญชาได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาแล้ว หรือดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลและศาลได้มีคำพิพากษาลงโทษแล้ว หากปรากฏพยานหลักฐานใหม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิด กรณีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะอำนวยความสะดวกให้แก่วินัยอย่างไร

พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวว่า หากเป็นพยานหลักฐานใหม่ที่ค้นพบหลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดหรือผู้บังคับบัญชาแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นชอบในหลักการที่จะรับฟังพยานหลักฐานเพื่อไต่สวนและข้อมูลใหม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อมิให้ผู้สุจริตต้องรับเคราะห์กรรม คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรเริ่มกระบวนการไต่สวนและข้อมูลใหม่ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนพยานหลักฐานแล้วเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิด ก็ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษทางวินัยใหม่ให้ถูกต้อง หากคดีนั้นมีการยื่นฟ้องผู้ถูกกล่าวหาต่อศาลและศาลได้ตัดสินลงโทษแล้ว

ก็ให้สิทธิแก่ผู้ถูกกล่าวหาในฐานะจำเลยในการดำเนินการร้องต่อศาลเพื่อให้มีการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ โดยอ้างอิงมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้มีมติแก้ไขมติการชี้มูลความผิด มิเช่นนั้นจะไม่มีช่องทางเพื่อให้มีการพิจารณาพยานหลักฐานใหม่เพื่ออำนวยความสะดวกธรรมให้แก่ผู้ถูกกล่าวหา

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวว่า พระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๖๖ ในกรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้อง กฎหมายไม่ยอมให้พนักงานอัยการเป็นผู้ร้องขอให้ศาล รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เมื่อพนักงานอัยการซึ่งแม้จะเป็นโจทก์ยื่นฟ้องจำเลยก็ตาม หากปรากฏพยานหลักฐานใหม่ที่สามารถยืนยันความบริสุทธิ์ของจำเลยได้ ก็ควรให้สิทธิพนักงานอัยการ ในการขอรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ แต่กฎหมายกลับไม่ยอมให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาล เปลี่ยนแปลงคำพิพากษา ซึ่งในประเด็นนี้รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ได้บัญญัติหลักการที่จะให้พนักงานอัยการ มีอำนาจเข้าไปแก้ไขข้อผิดพลาดในการพิจารณาคดีได้ ดังนั้น หลักการที่ประธานกรรมการเสนอความเห็น เป็นหลักการที่จะอำนวยความสะดวกธรรมให้แก่ผู้ถูกกล่าวหา เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบ พยานหลักฐานใหม่แล้วเห็นว่ากรณีที่มิมีมติชี้มูลความผิดนั้นไม่ถูกต้อง ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการดำเนินการ

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากยอมรับหลักการในเรื่องการให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการแก้ไขมติชี้มูลความผิดได้ คณะกรรมการจะบัญญัติหลักการโดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจแก้ไขมติชี้มูลไว้ในกฎหมาย แต่จะต้องบัญญัติให้รัดกุมเพื่อมิให้เกิดปัญหาทางปฏิบัติ

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า นอกจากพยานหลักฐาน ใหม่ ถ้าเป็นกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องในคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด จะมี มาตรการเยียวยาการดำเนินการด้านวินัยลักษณะเดียวกับการชี้มูลในเรื่องร่ำรวยผิดปกติ ด้วยหรือไม่ เนื่องจากมาตรา ๘๑/๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้กำหนดว่ากรณีที่ศาลพิพากษายกคำร้อง กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดในเรื่องร่ำรวยผิดปกติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่แจ้งไปยัง ผู้บังคับบัญชาเพื่อดำเนินการยกเลิกคำสั่งลงโทษทางวินัย และให้ผู้นั้นได้รับความเป็นธรรมตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการบริหารบุคคลนั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า มาตรการเยียวยาการดำเนินการด้านวินัย ควรบัญญัติลักษณะเดียวกับ มาตรการเยียวยาในเรื่องร่ำรวยผิดปกติด้วย เหตุที่นำเสนอเรื่องนี้ก็เพื่อเป็นทางออกในการแก้ไขปัญหา หากเกิดกรณีพยานหลักฐานที่สามารถยืนยันความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกลงโทษทางวินัยแล้วได้ และสอบถามว่า ร่างมาตรา ๗๑ ที่กล่าวถึงพยานหลักฐานที่ได้จากต่างประเทศคดีใดคดีหนึ่ง มีความหมายอย่างไร

นายนิติพันธุ์ ประจวบเหมาะ ผู้อำนวยการสำนักงานต่างประเทศ สำนักงาน ป.ป.ช. ชี้แจงว่า หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๗๑ เป็นหลักการพื้นฐานในคดีอาญาและคดีแพ่ง โดยจุดประสงค์ของการ ดำเนินคดีอาญาเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด ส่วนจุดประสงค์ของการดำเนินคดีแพ่งจะเป็นการดำเนินการ ในส่วนที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน ซึ่งปัจจุบันมีความชัดเจนว่าคดีทุจริตจะประกอบด้วยสองส่วนคู่ขนานกันเสมอ โดยเฉพาะการกระทำผิดที่เป็นคดีใหญ่และมีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามประเทศ ในส่วนการ รวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการได้ครบถ้วนทั้งสองส่วนและ สามารถติดตามทรัพย์สินได้นั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นว่าพยานหลักฐานที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถรวบรวมได้ในขณะแสวงหาข้อเท็จจริงและการไต่สวนชี้มูลความผิดอาญา สามารถนำพยานหลักฐานนั้น

มาใช้ประกอบใน ส่วนการดำเนินคดีแพ่งด้วย แม้หลักการในเรื่องนี้ในกฎหมายของต่างประเทศจะยังไม่มี การบัญญัติไว้ก็ตาม แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่ากฎหมายภายในของไทยยังมีช่องว่างของกฎหมายในเรื่องดังกล่าว ประกอบกับเรื่องทรัพย์สินเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงเพิ่มหลักการในส่วนนี้ขึ้น ซึ่งหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๗๑ จะเป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการดำเนินคดี ร่ำรวยผิดปกติ หรือคดีที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่จะต้องมีการติดตามกลับคืนได้อย่างครบถ้วน

ประธานกรรมการสอบถามว่า พยานหลักฐานที่ได้มาจากต่างประเทศคดีใดคดีหนึ่งมีขอบเขตเพียงใด เช่น มีรายงานข่าวในหนังสือพิมพ์หรือทางอินเทอร์เน็ตว่าศาลได้ตัดสินคดีหนึ่งโดยอาศัยหลักฐานจากการจ่ายสินบนให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐ คณะกรรมการ ป.ป.ช. นำข้อมูลนั้นมาเป็นพยานได้หรือไม่ หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถนำพยานหลักฐานในสำนวนคดีหนึ่งมาใช้ในสำนวนอีกคดีหนึ่งได้หรือไม่ แล้วคำว่า “คดีใดคดีหนึ่ง” จะเป็นคดีอะไรก็ได้ หรือจะต้องเป็นคดีในลักษณะเดียวกันที่มีการพิจารณาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับเรื่องที่เกิดคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำลังดำเนินการไต่สวนอยู่

นางสาวพาลีณัฐ ลิมธเนศกุล พนักงานไต่สวนชำนาญการ สำนักงาน ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ความว่า “พยานหลักฐานในต่างประเทศที่ได้จากคดีใดคดีหนึ่ง” หมายถึงคดีที่ดำเนินการโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. เช่น คดีทุจริต หรือคดีร่ำรวยผิดปกติที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนอยู่แต่ได้พยานหลักฐานมาจากต่างประเทศ คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถนำพยานหลักฐานนั้นไปใช้ในอีกคดีหนึ่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำลังดำเนินการอยู่ได้

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติใดห้ามมิให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. นำพยานหลักฐานจากคดีหนึ่งไปใช้กับอีกคดีหนึ่งหรือไม่

นายสุรศักดิ์ ศิริวิเชียร กรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า กรณีนี้เป็นเรื่องของการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดี คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการได้ โดยนำหลักในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องพยานหลักฐานมาใช้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความมุ่งหมายของร่างมาตรา ๗๑ หากเป็นกรณีที่เกิดคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับข้อมูลข่าวสารจากต่างประเทศ หรือทางอินเทอร์เน็ตที่เป็นแหล่งข้อมูลเชื่อถือได้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถนำมาใช้ประกอบเพื่อเป็นต้นเรื่องในการแสวงหาข้อเท็จจริง ซึ่งหากเป็นลักษณะนั้นถือว่าหลักการร่างมาตรา ๗๑ เป็นหลักการที่ดี เช่น กรณีสินบนโรลส์-รอยซ์ เป็นต้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยอาศัยเหตุว่ามีพฤติการณ์น่าสงสัยหรือเชื่อได้ว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำทุจริต คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็สามารถดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้โดยไม่จำเป็นต้องมีการสอบถามจากต่างประเทศก่อน โดยตรวจสอบว่าคดีนั้นเป็นการประมุขสิ่งใด ในขณะที่มีการประมุขผู้ใดเป็นกรรมการผู้จัดการใหญ่ ผู้ใดมีอำนาจในการสั่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ดำเนินการขอเอกสารการสั่งการนั้นมาตรวจสอบได้ ซึ่งการดำเนินการในลักษณะดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่จำเป็นต้องพึ่งข้อมูลจากต่างประเทศเพื่อดำเนินการตรวจสอบในเรื่องดังกล่าว แต่ปรากฏว่ากรณีสินบนโรลส์-รอยซ์ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กลับรอข้อมูลจากต่างประเทศเมื่อยังไม่ได้รับข้อมูลก็ไม่สามารถเริ่มต้นดำเนินการใดๆ ได้เนื่องจากไม่ทราบว่าจะกล่าวหาผู้ใด ดังนั้น การสอบทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสองกรณีคือ กรณีที่หนึ่งมีผู้กระทำผิดที่ถูกกล่าวหาเป็นตัวตนชัดเจนแน่นอน และกรณีที่สองเกิดการทุจริตขึ้นแต่ไม่รู้ตัวผู้กระทำทุจริต ซึ่งกรณีที่สองคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการสอบสวนแสวงหาข้อเท็จจริงได้ ซึ่งหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. มีความชำนาญในการสอบสวนหรือแสวงหาข้อเท็จจริงก็จะสามารถระบุตัวผู้กระทำการทุจริตได้ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อเกิดคดีฆาตกรรมขึ้น เจ้าหน้าที่ตำรวจ

จะยังไม่ทราบว่ามีผู้กระทำความผิดคือใครจนกว่าจะดำเนินการสอบสวนจนรู้ตัวผู้กระทำความผิด ในลักษณะเดียวกันเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. รู้ว่ามีผู้กระทำความผิดที่ทราบชื่อและนามสกุลแล้วแต่ยังไม่สามารถหาข้อเท็จจริงจากพยานที่อยู่ในที่เกิดเหตุ พยานแวดล้อมต่างๆ ซึ่งง่ายกว่าการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจเนื่องจากการกระทำทุจริตจะปรากฏพยานหลักฐานเอกสารที่ส่วนราชการเก็บรักษาไว้ซึ่งสามารถดำเนินการตรวจสอบได้

นายนิติพันธุ์ ประจวบเหมาะ ผู้อำนวยการสำนักงานการต่างประเทศ สำนักงาน ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๗๑ เป็นหลักการที่จะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการตรวจสอบการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๗๑ ไม่ใช่หลักการที่บัญญัติขึ้นเพื่อเอาใจองค์การระหว่างประเทศแต่อย่างใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความมุ่งหมายของหลักการในร่างมาตรา ๗๑ กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับข้อมูลพยานหลักฐานจากต่างประเทศซึ่งเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ไม่ว่าข้อมูลนั้นจะมีที่มาจากแหล่งข้อมูลใดก็ตาม คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถนำข้อมูลพยานหลักฐานดังกล่าวมาใช้เป็นพยานหลักฐานในสำนวนได้ แต่พยานหลักฐานนั้นจะสามารถยืนยันความผิดของผู้ถูกกล่าวหาได้เพียงใดเป็นเรื่องของการรับฟังพยานหลักฐาน ส่วนหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๗๓ ควรบัญญัติในลักษณะให้กรรมการ ป.ป.ช. คนใดคนหนึ่งตรวจสอบสำนวนการแสวงหาข้อเท็จจริงก่อน หากเห็นว่าคดีนั้นไม่มีมูลก็ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ แต่ไม่ตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นว่าคดีมีมูลก็ให้มีมติชี้มูลความผิดต่อไป

ส่วนหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๗๖ เป็นการบัญญัติในลักษณะการรอข้อมูลจากผู้กล่าวหา โดยผู้กล่าวหาจะต้องระบุพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ หรือเมื่อพิจารณาจากรายได้ประกอบทรัพย์สินแล้วทำให้เห็นได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติ ซึ่งควรเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการแสวงหาข้อเท็จจริง ไม่ใช่หน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้แสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อนำมาบรรยายประกอบคำร้องเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ คำร้องของผู้กล่าวหาอาจบรรยายแต่เฉพาะพฤติการณ์อันเชื่อได้ว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือทุจริตต่อหน้าที่ยังไร เช่น ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเพียงสามปี แต่สามารถปลูกบ้านราคาห้าสิบล้านบาทได้ เป็นต้น ซึ่งหากปรากฏข้อเท็จจริงในคำกล่าวหาลักษณะดังกล่าวคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็สามารถลงพื้นที่แสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อตรวจสอบว่าพฤติการณ์ที่ระบุในคำร้องเป็นความจริงหรือไม่ สามารถตรวจสอบทรัพย์สินที่ปรากฏในรายการบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน โดยดำเนินการตรวจสอบในทางลับได้ ไม่ใช่รอให้ผู้กล่าวหาเสนอพยานหลักฐานทั้งหมดก่อนแล้วคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงค่อยดำเนินการตรวจสอบ หากเป็นกรณีเช่นนั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็จะไม่สามารถเริ่มต้นดำเนินการตรวจสอบได้ด้วยตนเอง

ส่วนร่างมาตรา ๘๐ ประเด็นการแจ้งข้อกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติโดยให้ระบุรายละเอียดของทรัพย์สินที่นำมาแจ้งข้อกล่าวหา คณะกรรมการ ป.ป.ช. เชื่อมั่นในกระบวนการไต่สวนหรือการแสวงหาข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าจะสามารถแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินทั้งหมดได้หรือไม่

นายนิติพันธุ์ เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า คดีร่ำรวยผิดปกติในเรื่องการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินนำหลักการมาจากพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่กำหนดให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินและสถานที่ตั้งของทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน เนื่องจากคำสั่งศาลที่จะให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินจะต้องมีตัวทรัพย์สินอยู่ในขณะที่ศาลมีคำสั่ง แต่ประเด็นปัญหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประสบปัญหาอยู่ในปัจจุบันคือกรณีร่ำรวยผิดปกติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติวินิจฉัยว่าทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการร่ำรวยผิดปกติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีมติให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินและดำเนินการ

ส่งสำนวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล แต่ปรากฏว่าภายหลังจากศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบว่าผู้ถูกกล่าวหาที่มีทรัพย์สินอื่นนอกเหนือจากทรัพย์สินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน โดยแนวปฏิบัติปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติให้ถือว่าทรัพย์สินที่ตรวจพบภายหลังเป็นทรัพย์สินที่เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ โดยไม่ถือว่าเป็นการดำเนินการที่เป็นการฟ้องซ้ำหรือฟ้องซ้อนแต่ประการใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า การบัญญัติหลักการตามที่ปรากฏในร่างมาตรา ๘๐ จึงทำให้เกิดปัญหาว่าเมื่อตรวจสอบทรัพย์สินเสร็จแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. พบว่ายังมีทรัพย์สินอื่นอีก กรณีนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถดำเนินการใดๆ ได้เนื่องจากไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบว่ามีทรัพย์สินที่ตรวจพบในภายหลังนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำผิด ดังนั้น หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๘๐ จึงเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็น ในความเป็นจริงความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินในบางส่วนแล้วภายหลังปรากฏข้อมูลว่ามีทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้นซึ่งอาจจะพันเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๘๐ เป็นการสร้างขั้นตอนทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องไปเริ่มต้นกระบวนการเพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินที่ตรวจพบในภายหลังตกเป็นของแผ่นดินอีก ในการฟ้องศาลเพื่อให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินนั้นจะต้องระบุให้ชัดเจนเพื่อให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้อย่างถูกต้อง แต่ในขั้นแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องความร่ำรวยผิดปกติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่จำเป็นต้องระบุทรัพย์สินให้ชัดเจน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็สามารถดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องร่ำรวยผิดปกติได้ หากตรวจพบทรัพย์สินอื่นภายหลังข้อมูลความผิดแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็สามารถดำเนินการขู่ลงโทษโดยรวมทรัพย์สินที่ตรวจพบภายหลังด้วย อย่างไรก็ตาม กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจพบทรัพย์สินภายหลังจากที่อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อศาลและล่วงเลยเวลาในการแก้ไขคำฟ้อง กรณีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงต้องดำเนินการกระบวนการเริ่มต้นใหม่ แต่จะเป็นฟ้องซ้ำหรือไม่ก็เป็นอีกประเด็นหนึ่ง

นายสุรศักดิ์ ศิริวิเชียร กรรมการ ป.ป.ช. กล่าวว่า ปัญหาประเด็นนี้เคยเกิดขึ้นในการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาทยอยข้อต่อสู้ว่าเป็นการดำเนินกระบวนการไต่สวนซ้ำ ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาต่อสู้ว่าการดำเนินการทรัพย์สินที่ตรวจพบภายหลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดแล้วเป็นการกระทำละเมิด ดังนั้น ในประเด็นนี้ขอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาแก้ไขปัญหาข้อกฎหมายในเรื่องนี้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอมานั้น หลายมาตราเขียนขั้นตอนการดำเนินการไว้ในกฎหมาย จึงทำให้การดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกิดปัญหาในทางปฏิบัติจากเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ดังนั้น คณะกรรมการจึงมีแนวคิดที่จะลดขั้นตอนการปฏิบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือในบางกรณีไม่ควรมีขั้นตอนเพื่อให้การปฏิบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการจับทุจริตได้สะดวกและสอบถามว่า ความว่า “เว้นแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่น ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลปกครองสูงสุด ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร อัยการสูงสุด และรองอัยการสูงสุด” ในร่างมาตรา ๘๔ (๑) คณะกรรมการ ป.ป.ช. เขียนข้อยกเว้นไว้สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่ง แล้วจะมีวิธีดำเนินการแก่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอย่างไร

นายนิวัติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า กรณีร่ำรวยผิดปกติ คดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดตามหลักกฎหมายถือว่าเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งไปยังผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นหลักทั่วไปตามร่างมาตรา ๘๐ แต่ถ้าเป็นกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระบวนการดำเนินการต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ออกแบบให้แจ้งไปยังประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา เพื่อดำเนินการถอดถอนออกจากตำแหน่ง แต่มีประเด็นว่ากระบวนการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่มีแล้ว จะต้องส่งไปยังศาลฎีกาเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ร่างมาตรา ๘๔ จึงเขียนยกเว้น การลงโทษดำเนินการเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับ เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี เป็นต้น

ประธานกรรมการสอบถามว่า บทบัญญัติในส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐบางตำแหน่งที่ต้องขึ้นศาลฎีกา บัญญัติไว้ในร่างมาตราใด

นายนิวัติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า บัญญัติไว้ใน ร่างมาตรา ๑๑๕ ถึงร่างมาตรา ๑๒๒ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งนำหลักการมาจากมาตรา ๒๓๕ ของร่างรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่ตั้งข้อสังเกตเนื่องจากในร่างมาตรา ๘๔ (๑) ใช้คำว่า “เว้นแต่” จึงไม่ทราบว่าแล้วจะดำเนินการต่อผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอย่างไร เพื่อจะได้บัญญัติให้เชื่อมโยงกันระหว่าง ร่างมาตรา ๘๔ กับร่างมาตรา ๑๑๕ ถึงร่างมาตรา ๑๒๒ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และสอบถามว่าร่างมาตรา ๘๕ มีวัตถุประสงค์ใด

นายนิวัติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า หลักการของ มาตรา ๒๓๔ ของร่างรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินคดีแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับซึ่งแตกต่างจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินคดี เจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ผู้อำนวยการกองขึ้นไป แต่ในมาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๒) ของร่างรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า “ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต” ซึ่งหมายความรวมถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับ โดยในประเด็นนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเรื่องใดบ้างที่ควรส่งให้หน่วยงาน ในภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการในความผิดเจ้าหน้าที่ของรัฐในบางระดับ หรือลักษณะความผิดที่ไม่ร้ายแรง ให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการตั้งต้นกระบวนการ เช่น สำนักงาน ป.ป.ท หรือพนักงานสอบสวน เป็นต้น

ประธานกรรมการสอบถามว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๒) ของร่างรัฐธรรมนูญ เกี่ยวข้องในประเด็นใด

นายนิวัติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กำหนดว่า การกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการทุจริตต่อหน้าที่ซึ่งอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า เป็นการกระทำความผิดเล็กน้อย คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้พนักงานสอบสวนดำเนินการแทน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้ หรือส่งให้ผู้บังคับบัญชาหน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการทางวินัย ซึ่งเป็นหลักการ เดิมที่บัญญัติในมาตรา ๘๙/๒ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

ประธานกรรมการสอบถามว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะทราบได้อย่างไรว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติเกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างไร และจะมีมาตรการใดกำหนดไว้หรือไม่ เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้หน่วยงานต่างๆ ได้ทราบ

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า หลักการในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มอบหมายให้ดำเนินการแทน เนื่องจากในร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ว่าการไต่สวนเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ามีพฤติการณ์ทุจริตต่อหน้าที่จะต้องมีมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งปัจจุบันมาตรการการไต่สวนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทุจริตยังมีมาตรฐานแตกต่างกัน เรื่องใดอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการไต่สวนตามกระบวนการที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่บางเรื่องที่ต้องส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พนักงานสอบสวนจะดำเนินการสอบสวนตามกระบวนการที่กำหนดในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในทางปฏิบัติหน่วยงานของรัฐจะทราบได้อย่างไรว่ามูลเหตุลักษณะใดหรือคดีประเภทใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่พบการกระทำความผิดเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือหน่วยงานของรัฐที่พบการกระทำความผิดจะต้องส่งเรื่องทั้งหมดมาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาก่อนว่าเรื่องใดบ้างที่จะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐนั้นเป็นผู้ดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งกลับไปยังหน่วยงานของรัฐนั้นเพื่อดำเนินการตรวจสอบต่อไป

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า หากเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีตำแหน่งต่ำกว่าผู้อำนวยการกองให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่วนเรื่องที่จะมอบให้พนักงานสอบสวนหรือผู้บังคับบัญชาดำเนินการ เรื่องนั้นจะต้องเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อนจากนั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงจะพิจารณามอบหมายโดยมีหลักเกณฑ์ว่าเรื่องใดที่จะมอบหมายพนักงานสอบสวนหรือผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ดำเนินการ

ประธานกรรมการกล่าวว่า วิธีปฏิบัติดังกล่าวทำให้เสียกำลังคนและสิ้นเปลืองงบประมาณโดยไม่เกิดประโยชน์ และสอบถามว่าร่างมาตรา ๘๗ มีความหมายอย่างไร

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๘๗ เป็นหลักการเดิมที่บัญญัติในมาตรา ๘๙/๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดว่า ในกรณีที่ผู้เสียหายได้ร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเนื่องมาจากได้กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม และพนักงานสอบสวนได้ควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้แล้ว ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการส่งเรื่องพร้อมตัวผู้ถูกกล่าวหาให้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษเพื่อดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งในทางปฏิบัติคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่รับตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้แต่จะส่งตัวผู้ถูกกล่าวหากลับไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อให้พนักงานสอบสวนดำเนินการควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตรา ๙๐ เป็นการสร้างหลักเกณฑ์เรื่องการสอบสวนทางวินัยขึ้นใหม่ใช่หรือไม่

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๙๐ นำหลักการมาจากมาตรา ๒๓๔ วรรคสอง ของร่างรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพเกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม ในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มีใช่เป็นความผิดร้ายแรง หรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับหรือกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยธุรการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงนำหลักการดังกล่าวมาบัญญัติเป็นร่างมาตรา ๙๐ โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือผู้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมายตามร่างมาตรา ๘๕ (๓) จัดให้มีหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการสอบสวนหรือปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ให้มีมาตรฐานเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าหน่วยงานหรือผู้บังคับบัญชาที่รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการภายใต้หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขอย่างไร ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้กำหนด เช่น จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่แล้วเสร็จจะต้องรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ หรือหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการอย่างตรงไปตรงมาอาจเรียกสำนวนคืน ซึ่งเป็นหลักการเดิมไม่ใช่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดมาตรฐานการดำเนินการไต่สวนสอบสวนแต่อย่างใด ส่วนความว่า “ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๑ ได้รับค่าตอบแทนในอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด” หมายความว่าอย่างไร

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า สืบเนื่องจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งสำนวนให้แก่พนักงานสอบสวน เป็นเหตุให้ภารกิจของพนักงานสอบสวนเพิ่มมากขึ้นจากเดิมเนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มอบงานในภารกิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการแทน คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าควรให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ดำเนินการแทนได้รับค่าตอบแทนการทำงานด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่ถือว่าเป็นการเพิ่มหน้าที่เนื่องจากการกระทำผิดในบางเรื่องอยู่ในภารกิจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนอยู่แล้ว จึงไม่ใช่การเพิ่มภาระให้แก่พนักงานสอบสวน และสอบถามว่าร่างมาตรา ๙๑ เป็นหลักการใหม่ใช่หรือไม่

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๙๑ เป็นหลักการที่สืบเนื่องจากกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งดำเนินการแทน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรมีอำนาจในการกำกับติดตามเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปโดยสุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการนำเรื่องการดำเนินการทางวินัยซึ่งส่งไปให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดำเนินการกลับมาพิจารณาดำเนินการต่อไปเองได้ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูล ซึ่งผู้บังคับบัญชาและผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนที่ไม่ได้ดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลก็ย่อมเป็นความผิดตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วย ทั้งนี้ อาจกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนตาม

การชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบด้วยก็ได้ หากผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. นำเรื่องการดำเนินการทางวินัยกลับมาพิจารณาดำเนินการเอง ส่วนการกระทำ ความผิดเล็กน้อยและไม่ใช่เรื่องทุจริตคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ควรดำเนินการเอง แต่ควรมอบหมายให้ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเป็นผู้ดำเนินการทางวินัยเองโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลและติดตามการพิจารณาดำเนินการทางวินัยดังกล่าว และสอบถามว่า การกำหนดรายละเอียดของการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพียงเท่าที่จำเป็นต่อการทราบถึง ความมีอยู่ของทรัพย์สินจะเหมาะสมหรือไม่

นายวรวิทย์ สุขบุญ รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า การกำหนดรายละเอียดของการ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพียงเท่าที่จำเป็นต่อการทราบถึงความมีอยู่ของทรัพย์สินเป็นเรื่อง ที่มีความเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบควรกำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมกับเอกสารและหลักฐานประกอบความมีอยู่จริงของทรัพย์สินด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดรายละเอียดในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ หนี้สิน ควรคำนึงถึงความยุ่งยากซับซ้อนและความเหมาะสมประกอบด้วย และสอบถามว่า การกำหนดให้ พนักงานใต้สวนมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วย เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่น ๆ เหมาะสมหรือไม่

พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักในสำนักงาน ป.ป.ช. มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว และต่อไปในอนาคตก็จะมีกำหนดให้ พนักงานใต้สวนมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า ข้าราชการบางคนจะมีการหมุนเวียนเข้าไปดำรงตำแหน่งอื่นซึ่งทำให้ ต้องมีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกครั้งไปดำรงตำแหน่งใหม่ การกำหนดให้ข้าราชการ ที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งเมื่อพ้น ระยะเวลาที่กำหนดไว้จะเหมาะสมหรือไม่ และข้าราชการที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน สามารถใช้ทรัพยากรที่เป็นของทางราชการในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้หรือไม่

นายอัษฎพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๘๘ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลเจ้าหน้าที่ ของรัฐในสังกัดที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงอาจถือได้ว่า การตรวจสอบข้อมูลของหน่วยงานของรัฐ และการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ ของรัฐเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เพราะกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องตรวจสอบข้อมูลของเจ้าหน้าที่ ของรัฐที่มีหน้าที่ยื่นด้วย และสอบถามว่า หน่วยงานของรัฐที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งต้องยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินจะสามารถตรวจสอบความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งต้องยื่น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้อย่างไร

นายนิวัติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า การตรวจสอบข้อมูล ของหน่วยงานของรัฐตามความในร่างมาตรา ๘๘ เป็นการตรวจสอบเพียงจำนวนและรายชื่อเจ้าหน้าที่ ของรัฐที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินซึ่งอยู่ในสังกัดตนและแจ้งมาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบเท่านั้น เพื่อที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้ดำเนินการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อไป

ประธานกรรมการสอบถามว่า หน่วยงานราชการต่าง ๆ จะทราบได้อย่างไรว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดบ้างที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า สำนักงาน ป.ป.ช. จะประสานงานกับหน่วยงานราชการทุกหน่วยงานเป็นเบื้องต้นก่อนว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดบ้างจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ทั้งนี้ ตำแหน่งที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินจะมีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ รวมทั้งประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง สอบถามว่า กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐดำรงตำแหน่งในหน่วยงานของรัฐสองหน่วยงาน หน่วยงานของรัฐหน่วยใดมีหน้าที่ต้องแจ้งข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานมีหน้าที่ต้องแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนและรายชื่อของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมายังคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประธานกรรมการกล่าวว่า บางกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ไม่ทราบว่าตนเองมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ทำให้ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดซึ่งการไม่ยื่นดังกล่าวถือว่าเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จึงควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่ในการแจ้งเตือนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินก่อน

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ตั้งข้อสังเกตว่า หน่วยงานของรัฐจะเข้าใจหรือไม่ว่าความในร่างมาตรา ๙๙ กำหนดให้แจ้งข้อมูลในส่วนของจำนวนและรายชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะต้องแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๙๙ ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นว่าเป็นเรื่องการกำหนดให้หน่วยงานของมีหน้าที่แจ้งข้อมูลในเรื่องของจำนวนและรายชื่อของเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดหน่วยงานตนเท่านั้น ไม่ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งสังกัดหน่วยงานตนและสอบถามว่า เหตุใดจึงกำหนดให้การตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ไม่ตกอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในลักษณะเดียวกับการตรวจสอบการทุจริต

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า การตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีระเบียบในการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ไปตรวจสอบความถูกต้อง และความมีอยู่จริงของทรัพย์สิน ทั้งนี้ การใช้อำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินจะต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๕

ประธานกรรมการสอบถามว่า ปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยแพร่รายละเอียดผลการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทั้งหมดหรือไม่อย่างไร

นายวรวิทย์ สุขบุญ รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ปัจจุบันมีการเปิดเผยเพียงว่าตรวจสอบแล้วพบความผิดปกติของทรัพย์สินและหนี้สินหรือไม่เท่านั้น

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ สอบถามว่า การกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะตำแหน่งที่มีความเสี่ยงในการกระทำทุจริตเท่านั้นมีหน้าที่ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และกำหนดให้มีการสุ่มตรวจบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูง เพื่อให้เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งมีจำนวนน้อยสามารถตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจะเหมาะสมหรือไม่ และการกำหนดวิธีการยื่นและบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่มีความยุ่งยากและซับซ้อนเกินไปจะเหมาะสมหรือไม่

นายวรวิทย์ สุขบุญ รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๘๗ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. นำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้ ซึ่งจะทำให้การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมีความสะดวกยิ่งขึ้น และยังทำให้ตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินได้ง่ายยิ่งขึ้นด้วย ส่วนความในวรรคสาม ของร่างมาตรา ๑๐๑ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐบางตำแหน่งหรือบางระดับ หรือเฉพาะมูลค่าทรัพย์สินที่มีจำนวนมากเพื่อเข้าไปตรวจสอบได้โดยเฉพาะด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในร่างมาตรา ๑๐๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประสงค์ที่จะกำหนดให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางตำแหน่งหรือบางระดับ หรือเฉพาะมูลค่าทรัพย์สินที่มีจำนวนมากใช่หรือไม่

พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ที่ผ่านมามีบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่จะต้องตรวจสอบเป็นจำนวนมาก แต่เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. มีจำนวนน้อยจึงทำให้ไม่สามารถตรวจสอบได้อย่างรวดเร็ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีแนวคิดที่จะกำหนดให้มีการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะตำแหน่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นจะต้องตรวจสอบเท่านั้น เพื่อลดปริมาณภาระงานลงอันจะทำให้การตรวจสอบมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า ที่ผ่านมาในการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่รัฐในแต่ละตำแหน่งหรือในแต่ละระดับ เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ได้พิจารณาตรวจสอบประมาณการรายได้และรายจ่ายของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อประกอบการตรวจสอบเฉพาะบัญชีที่มีความผิดปกติ เพื่อลดปริมาณในการตรวจสอบลงหรือไม่อย่างไร

นายวรวิทย์ สุขบุญ รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ที่ผ่านมาสักสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ใช้วิธีการดังกล่าวในการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอยู่แล้ว โดยหากตรวจสอบเบื้องต้นแล้วพบว่ารายได้กับรายจ่ายมีความสัมพันธ์กันก็จะไม่มีการเข้าไปตรวจสอบหรือแสวงหาข้อเท็จจริงอีก ทั้งนี้ หากใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินก็จะสามารถคัดกรองปริมาณบัญชีที่ต้องตรวจสอบได้มากยิ่งขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของทุกประเภทและทุกตำแหน่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เพราะจะทำให้เกิดความโกลาหลในหมู่เจ้าหน้าที่ของรัฐ และทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพะวักพะวงกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินจนไม่สนใจทำงานในหน้าที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบางตำแหน่งและบางระดับมีหน้าที่ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

นายภัทรธำ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า ที่ผ่านมามีการใช้การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นช่องทางในการทุจริตโดยการแจ้งว่า

ในขณะที่เข้ารับตำแหน่งมีทรัพย์สินที่ไม่มีทะเบียนทั้งที่ไม่มีอยู่จริง เพื่อจะได้แจ้งว่าในขณะที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวได้เงินมาจากการขายทรัพย์สินที่ไม่มีทะเบียนนั้นซึ่งไม่ได้มีการครอบครองอยู่จริง แม้การตรวจสอบความมีอยู่จริงของทรัพย์สินของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพ แต่ก็ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึง เพราะสำนักงาน ป.ป.ช. มีบุคลากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะกำหนดมาตรการอย่างไรในการดำเนินการเพื่อให้ทันต่อการแจ้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ มาตรการสำคัญที่ควรกำหนดเพิ่มเติมไว้ในกระบวนการตรวจสอบทรัพย์สิน คือ การกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งครั้งแรก และต้องยื่นให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่มีการเข้ารับตำแหน่งใหม่ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการพิจารณาเปรียบเทียบรายได้และรายจ่ายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันว่ามีความผิดปกติหรือไม่อย่างไร

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า การตรวจสอบทรัพย์สินที่ไม่มีทะเบียนอย่างเช่นทองคำเป็นเรื่องที่ตรวจสอบได้ยาก เพราะทองคำเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีทะเบียน

ประธานกรรมการกล่าวว่า มาตรการตามความในร่างมาตรา ๘๗ ที่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถสุ่มเลือกเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งกฎหมายไม่ได้กำหนดให้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบได้ หากมีการกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการดำเนินการให้เหมาะสมก็จะเป็นมาตรการที่เป็นประโยชน์ เช่น คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจนำไปใช้เพื่อสุ่มตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งซึ่งถูกร้องเรียนหรือมีข่าวว่ามีการทุจริตได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องเป็นผู้พิจารณาสุ่มเลือกด้วยตนเอง เพื่อป้องกันไม่ให้เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้พิจารณาสุ่มเลือกด้วยตนเอง

พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นด้วยกับแนวทางในการสุ่มตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในลักษณะดังกล่าว

นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. สอบถามว่า เหตุใดการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ผ่านมาของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคน นำไปสู่การตรวจสอบการทุจริตหรือการร้ายผิดปกติกของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นได้

นายวรวิทย์ สุขบุญ รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ที่ผ่านมามีการกำหนดให้ผู้ที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต้องยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีในปีภาษีนั้น ๆ ซึ่งจากการตรวจสอบแบบแสดงรายการเสียภาษีดังกล่าวทำให้ตรวจสอบพบว่า มีเจ้าหน้าที่ของรัฐคนหนึ่ง นำเครดิตภาษีจากการถือหุ้นของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์มาขอลดหย่อนภาษีด้วย จึงทำให้ทราบว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นถือหุ้นของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ทั้งที่ไม่ได้แจ้งว่ามีการถือหุ้นในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นโดยละเอียดทำให้พบว่าการกระทำทุจริต ส่วนการตกแต่งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน โดยการแจ้งว่ามีทรัพย์สินที่ไม่มีทะเบียนอย่างเช่นทองคำในขณะที่เข้ารับตำแหน่งทั้งที่ไม่มีอยู่จริงนั้น กรณีดังกล่าวคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้พิจารณาว่ามีอยู่จริงหรือไม่เพียงอย่างเดียว แต่จะพิจารณาว่าทรัพย์สินที่มีนั้นเหมาะสมกับรายได้และรายจ่ายของผู้นั้นหรือไม่ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ควรมีทรัพย์สินนั้นก็ทำการตรวจสอบโดยละเอียดต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบบัญชีเข้ามาทำหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินโดยเฉพาะ

นายวรวิทย์ สุขบุญ รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ปัจจุบันสำนักงาน ป.ป.ช. มีเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชา คือ สาขาบัญชี สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาบริหารธุรกิจ และสาขากฎหมาย โดยในการตรวจสอบทรัพย์สิน มีความจำเป็นต้องมีความรู้ด้านกฎหมาย เจ้าหน้าที่บางส่วนจึงมีการไปเรียนวิชากฎหมายเพิ่มเติมด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ปัจจุบันหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินยังมีการซ้อนทับกันอยู่บางส่วน โดยที่ผ่านมาเมื่อผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานของรัฐแล้วพบว่ามีการใช้จ่ายโดยไม่ถูกต้องก็จะดำเนินการตรวจสอบในเรื่องของการทุจริตด้วยซึ่งน่าจะเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงมีแนวคิดที่จะแบ่งแยกหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยอาจกำหนดให้ในกรณีที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานของรัฐแล้วพบว่า เป็นกรณีทุจริตก็ให้ส่งเรื่องมาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไป หากเป็นกรณีที่เป็นเรื่องที่คาบเกี่ยวระหว่างการทุจริตและการใช้จ่ายเงินที่ไม่ถูกต้องก็ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาทำงานร่วมกัน

นายสรรเสริญ พลเจียก เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินไว้ค่อนข้างชัดเจน โดยกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการกับการทุจริต ส่วนผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานของรัฐว่าเป็นไปโดยถูกต้องและมีประสิทธิภาพหรือไม่ ที่ผ่านมามีเมื่อได้รับเรื่องการทุจริตการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานของรัฐจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเข้ามาร่วมเป็นอนุกรรมการไต่สวน และนำเอาพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินแสวงหามาได้ มาใช้เป็นหลักในการพิจารณาด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า บางกรณีอาจเป็นเรื่องที่องค์กรอิสระหลายหน่วยงานมีหน้าที่และอำนาจซ้อนทับกัน จึงอาจกำหนดให้องค์กรอิสระเหล่านั้นประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดมาตรการในการดำเนินการ ซึ่งหลักการนี้จะต้องนำไปกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขององค์กรอิสระทุกองค์กร

พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า แนวทางดังกล่าว น่าจะมีความเหมาะสม

นายสุพจน์ ไข่มุกต์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๕๔ ซึ่งวินิจฉัยว่าการกำหนดให้ข้าราชการสาขากระบวนการยุติธรรมเพียงสาขาเดียวได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าพนักงานอัยการเป็นการกำหนดอัตราเงินเดือนที่เหลื่อมล้ำกันระหว่างข้าราชการสาขาทั่วไปกับสาขากระบวนการยุติธรรมแล้วหรือไม่

นายนิรุท สุขพ่อคำ พนักงานไต่สวนชำนาญการ สำนักงาน ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ปัจจุบันอัตราเงินเดือนของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ทั้งสองสาขายังคงเป็นไปในอัตราเดิม โดยร่างมาตรา ๑๘๔ ไม่ได้กำหนดเรื่องของการกำหนดอัตราเงินเดือนของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. แต่อย่างใด โดยการกำหนดอัตราเงินเดือนของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. จะเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาที่ต้องออกตามความในร่างมาตรา ๑๘๔ นี้

นายนิวัติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการสาขากระบวนการยุติธรรมจะสัมพันธ์ต่ออันตราย สำนักงาน ป.ป.ช. จึงกำหนดแยกประเภท

ออกมาจากข้าราชการสาขาทั่วไป ส่วนการเสนอให้มีการกำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการสาขากระบวนการยุติธรรมให้สูงกว่าสาขาทั่วไปโดยที่ยังไม่มีรายละเอียดที่ชัดเจนอาจทำให้เห็นว่าเป็นเรื่องของความไม่เสมอภาค

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดความในร่างมาตรา ๑๕๐ วรรคหนึ่งของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จึงกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปเกี่ยวข้องกับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างในภาครัฐ

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๑๕๐ วรรคหนึ่ง กำหนดขึ้นเพราะเห็นว่าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินควรมีหน้าที่ในการเข้าไปตรวจสอบความเหมาะสมของราคากลาง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ปัจจุบันมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้ว และในอนาคตก็จะมีมาตรการกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐซึ่งกฎหมายทั้งสองฉบับจะมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้างและวินัยทางการเงินการคลังไว้อย่างเป็นระบบ ดังนั้น ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จึงไม่ควรกำหนดเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้างไว้อีก และสอบถามว่า ควรกำหนดให้องค์กรใดทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช.

นายสุรศักดิ์ ศิริวิเชียร กรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ที่ผ่านมามีศาลปกครองก็เคยใช้อำนาจในการตรวจสอบการคุ้มครองความผิดทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาแล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า อาจกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเข้ามาทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. เพราะสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินก็ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของสำนักงาน ป.ป.ช. อยู่ด้วยแล้ว

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า การทำงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการตรวจสอบในทางบัญชีเท่านั้น และเจ้าหน้าที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินก็ไม่มีอำนาจในการไต่สวนในลักษณะเดียวกับพนักงานไต่สวนของสำนักงาน ป.ป.ช. จึงอาจกำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือศาลยุติธรรมทำหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช.

ประธานกรรมการกล่าวว่า การให้พนักงานอัยการทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. อาจไม่เหมาะสม เพราะสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นองค์กรที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของฝ่ายบริหารบางส่วน ส่วนการกำหนดให้ศาลยุติธรรมทำหน้าที่ดังกล่าวก็ไม่อาจจะเหมาะสม ทั้งนี้ หากกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทำหน้าที่ดังกล่าวก็จะต้องเพิ่มเครื่องมือให้กับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินในการทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. โดยการกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจที่จะแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงจากหน่วยงานอื่น ๆ ให้เข้ามาร่วมทำหน้าที่ตรวจสอบด้วย

พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ถูกกล่าวหากระทำความผิดฐานทุจริต อันมีลักษณะเป็นความผิดทางอาญา คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ต้องดำเนินการไต่สวนด้วยความโปร่งใสเช่นเดียวกันกับการไต่สวนผู้กระทำผิดที่มีเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. จึงไม่ควรให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจสอบการกระทำผิดฐานทุจริตของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางในด้านกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะการสอบสวนความผิดทางอาญา ดังนั้น การให้เจ้าหน้าที่

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจสอบในกรณีดังกล่าวอาจยังไม่มี ความเหมาะสมเท่าที่ควร ประกอบกับเจ้าหน้าที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะมีความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบบัญชีเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจสอบนั้น จะตรวจสอบ ในกรณีที่ผู้ร้องเรียนว่าเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. กระทำความผิดฐานทุจริต ซึ่งหากให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบ อาจทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ขาดความเป็นกลางในการพิจารณาไต่สวนความผิด เนื่องจากผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเป็นผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาของตน

พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า หากเกิดกรณีที่มีการ ร้องเรียนว่า เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. กระทำความผิดฐานทุจริต คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถเป็นผู้พิจารณาไต่สวนความผิดได้เอง โดยอาจตั้งคณะกรรมการไต่สวนอิสระขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ในการ ไต่สวนขึ้นเป็นรายกรณีไป โดยคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบอาจแต่งตั้งจากคนนอกก็ได้ เพื่อทำให้เกิดความเป็นกลางในการพิจารณาไต่สวน

นายสุรศักดิ์ ศิริวิเชียร กรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงเพิ่มเติมว่า เมื่อพิจารณาถึงอำนาจของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการบริหารงานบุคคลภายในสำนักงานได้ด้วย ดังนั้น ในการบริหารงานบุคคลภายใน สำนักงาน ป.ป.ช. จะต้องมีการออกระเบียบเกี่ยวกับขั้นตอนในการตรวจสอบความผิดทางวินัยอยู่แล้ว ซึ่งในกรณีดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจทางปกครองบังคับแก่เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ที่กระทำความผิดฐาน ทุจริต อันมีลักษณะในการใช้อำนาจเช่นเดียวกันกับการใช้อำนาจทางปกครองขององค์กรศาลยุติธรรมหรือ องค์กรอัยการ ซึ่งมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อดำเนินการตรวจสอบเกี่ยวกับความผิดทางวินัย ของข้าราชการภายในหน่วยงานนั้นๆ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อพิจารณาความที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง ของร่างรัฐธรรมนูญ ความว่า “ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองเฉพาะที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต” ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะต้องบัญญัติถึงรายละเอียดของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองว่ามีตำแหน่งใดบ้าง แต่เมื่อพิจารณาความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๑๑ (๑) ของ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตนี้ กลับมิได้บัญญัติ ให้มีความชัดเจนว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหมายถึงผู้ที่ดำรงตำแหน่งใดบ้างที่สามารถฟ้องคดีต่อ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้

นายนิติไชย เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ความหมายของคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” นั้น จะมีความหมายตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ หากผู้กระทำความผิดฐานทุจริตเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งตามที่บัญญัติไว้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นอกจากนี้ หากผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นกระทำความผิดฐานทุจริต คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็จะต้องฟ้องคดี ต่อศาลอาญา

นายนิรุท สุขพ้อคำ พนักงานไต่สวนชำนาญการ สำนักงาน ป.ป.ช. ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ตำแหน่งของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ต้องฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คือ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่น ตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งได้บัญญัติรายละเอียด

ไว้แล้วในร่างมาตรา ๕๖ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ประธานกรรมการกล่าวขอบคุณประธานกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการ ป.ป.ช. และผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ได้มาชี้แจงแสดงความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะนำประเด็นต่างๆ ไปประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวต่อไป ทั้งนี้ มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการ คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ไปศึกษาบทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยให้นำบทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาเปรียบเทียบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ว่าได้มีการบัญญัติให้สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญหรือไม่

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันจันทร์ ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๔๐ นาฬิกา

นายณฤพนธ์ ฐลีจันทร์
 นิติกรปฏิบัติการ
 นายรัฐภูมิ คำศรี
 นิติกรชำนาญการพิเศษ
 นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ
 วิทยากรชำนาญการ
 นายเผ่าพันธุ์ นवलส่ง
 นิติกรชำนาญการ
 ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
 ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
 สำนักกรรมการ ๒
 ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์